

DRŽAVNI BLAGDAN ČEŠKE REPUBLIKE

U povodu državnog blagdana Češke Republike, njegova ekscelencija ambasador dr. Ondrej Havlin, priredio je 27.10.1993. primanje u hotelu "Palace" u Zagrebu. Među brojnim uzvanicima visokoga ranga, našli su se i predstavnici našega Društva, Češke besede i Saveza Čeha u RH.

Istoga dana, priključili smo se obilježavanju ovoga blagdana u Češkoj besedi.

Da podsjetimo. Radi se o državnom blagdanu Republike Češke koji označava stjecanje samostalnosti ove zemlje, a zasniva se na događajima od prije 75 godina.

Naime, u listopadu 1918. godine, Karlo IV. je objavio svoju odluku da Austriju pretvori u federativnu državu. I. svjetski rat još traje, ali primiče se njegov kraj, i jasno je da Austro-ugarskoj monarhiji prijeti raspad, posebice zbog težnje slavenskih naroda za osamostaljenjem. Kao što znamo, Česi, Slovaci i Hrvati, nisu bili zadovoljni svojim položajem u monarhiji, a Karlova je odluka došla prekasno. Prihvativši Wilsonove uvjete za mir, 28.10.1918., monarhija moli mir, a istodobno Čehoslovačko narodno vijeće proglašava raskid s Austrijom. Hrvatski sabor, pak, 29.10.1918. jednoglasno poništava hrvatsko - ugarsku nagodbu, te Dalmaciju s Rijekom, bansku Hrvatsku i Slavoniju proglašava posve nezavisnom državom prema Austriji i Ugarskoj, i s njima prekida sve

veze. Tako je i Hrvatska, gotovo istodobno, proglasila svoju samostalnost. Češka i Slovačka su osnovale zajedničku državnu tvorevinu, a Hrvatska se uskoro našla u Jugoslaviji. Nakon niza godina, a suvremenici smo tih zbivanja, nema više niti Češko - Slovačke federacije, niti Jugoslavije. Ipak, tu su samostalne Češka, Slovačka, Hrvatska, zemlje i narodi koji su svoju neovisnost proglasili istodobno pred 75 godina, a danas ih povezuje osim te povijesne činjenice, bogato iskustvo međusobne suradnje i prijateljske sklonosti.

U ovome broju:

- našim aktivnostima
- Vijesti iz Češke
- Anketa
- Obljetnice
- Izlog knjiga
- Iz starih novina
- Obavijesti

OSNIVANJE ČEŠKO - HRVATSKOGA DRUŠTVA U PRAGU

Prema vijestima koje nam pristižu iz Praga, 24. studenoga u glavnome gradu Češke Republike održat će se osnivačka skupština Češko - hrvatskoga društva. Ova nas vijest raduje, posebice

stoga što smo uložili dosta napora da animiramo naše prijatelje i znance, poznavatelje naše domovine i ljubitelje njenih vrijednosti i ljepota, za taj korak. Uvjereni smo da jedino uz postojanje takvog pandan društva u Češkoj možemo ostvariti, u cijelosti, osnovne ciljeve postojanja našega Društva. Nadamo se i očekujemo, da ćemo dobiti pouzdanog partnera za daljnji razvoj kulturnih, gospodarskih i inih veza s prijateljskim češkim narodom.

AKTIVNOSTI U PROTEKLOM RAZDOBLJU

PRAŠKI MOSTOVI

U suradnji s Češkom besedom, u Zagrebu smo 7.4.1993. organizirali dia - projekciju pod nazivom "Praški mostovi". Moderator projekcije bio je Zvonimir Nekić, dipl.ing., koji je prikazao dia - pozitive iz vlastite zbirke, poprativši ih tečno vrlo širokim komentarom, od kulturno - povijesnog, lokacijskog do stručnog. Pozornost brojne publike, zadovoljne takvim pristupom, zadržala je g. Nekića znatno dulje od predviđenoga vremena. Postavljen je niz vrlo zanimljivih pitanja, a dakako, uslijedili i kvalitetni odgovori.

U KALICHA U ŠEST

U suradnji s Kulturno - informativnim centrom, u njegovim prostorijama, Zagrebu smo 27.4.1993. priuštiti opuštanje uz nenadmašnog Švejka.

Obilježili smo 110. godišnjicu rođenja i 70. godišnjicu smrti Jaroslava Haška. Posebno nadahnuti ovom prigodom, voditelj manifestacije prof. Mate Relja, moderator literarnog pristupa prof. Predrag Jirsak, te tumači tekstova

glumci Mia Oremović i Špiro Guberina, oduševili su brojnu publiku. Vrhunac večeri bilo je prikazivanje ilustrativnih dijelova filmova: "Pokorno javljam" Karela Steklog (s najboljim Švejkom - Rudolfom Hrušinskim) i "Švejkova pustolovina" Jiržija Trnke.

UNIVERZALNA DECIMALNA KLASIFIKACIJA - ORGANIZACIJA ZNANJA

U suradnji s Češkom besedom, 12.5.1993. godine, organizirali smo predavanje dr. Jadranke Lasić - Lazić, docenta na katedri Informacijskih znanosti Filozofskog fakulteta u Zagrebu, specijalicu za područje bibliotekarstva, o Univerzalnoj decimalnoj klasifikaciji i organizaciji znanja u knjižnici. Iako se radilo o naizgled vrlo stručnoj temi, pristup s osnove svakodnevnog življenja, omogućio je uspješan prijem kod publike. Naravno, duboke sveze s češkom praksom i u tom segmentu znanosti, nisu ostale nezapažene, a ponuda da se pomogne u stručnom sređivanju fonda knjižnice Češke besede u Zagrebu, najveće te vrste u Hrvatskoj, s radošću je prihvaćena.

VACLAV HAVEL ČEŠKI PISAC

U suradnji s Knjižnicama grada Zagreba, u Knjižnici Dubrava, organizirali smo 17. 6. 1993. književno veče pod nazivom "PDYDEPE - POUZDAN KLJUČ PUZUKU/ VACLAV HAVEL, ČEŠKI PISAC". Pristup (zamjedbe) i pojašnjenja predočio je prof. Predrag Jirsak, a Havelove tekstove čitali su glumci Biserka Fatur i Zvonko Novosel.

ČESI U ZAGREBU

U suradnji s Knjižnicama grada Zagreba, a u povodu predstojeće 900. obljetnice Zagrebačke biskupije, organizirali smo u prostorijama Gradske knjižnice

14.10.1993. predavanje pod nazivom "Česi u Zagrebu" vrsnog istraživača i poznavatelja ovoga segmenta naše povijesti, prof. Josefa Matuška iz Daruvara.

Brojna publika bila je zadovoljna vrlo uspjelim izlaganjem prof. Matuška, te smo uvjereni da će i njemu samome, kao i našem Društvu, biti drago uspijemo li utanačiti još koji sličan susret.

TEČAJ ČEŠKOG

Održan je prvi, probni ciklus tečaja češkog jezika, kojem se odazvalo više od 20 sudionika. Tečaj je vodila prof. Zdenka Taborska.

VIJESTI IZ ČEŠKE

POSJETA VELEPOSLANSTVU REPUBLIKE HRVATSKE

Predstavnici Društva prijatelja južnih Slavena iz Brna, predvođeni predsjednikom Ivanom Dorovskim, posjetili su u lipnju ove godine veleposlanstvo Republike Hrvatske u Pragu. U otvorenom i prijateljskom razgovoru, predstavnici Društva pojasnili su svoju djelatnost i ciljeve, informirali o uspješnoj literarnoj i glazbenoj večeri održanoj u povodu 100. obljetnice rođenja Miroslava Krležu i zamolili za pomoć u uspostavljanju veza s Hrvatsko - češkim društvom u Zagrebu.

Hrvatski veleposlanik, prof. Zlatko Stahuljak, darovao je Društvu svoju knjigu o glasovitom češkom glazbeniku Vaclavu Humlu, koji je prije 90 godina osnovao u Zagrebu glazbenu školu na kojoj je predavao violinu i pod čijim se imenom u Zagrebu održava međunarodno

violinističko natjecanje. Gospodin Dorovsky je pak, hrvatskom veleposlaniku predao svoju knjigu o Miroslavu Krležu i netom izdanu studiju o povijesti hrvatskoga kazališta i češko - hrvatskim kulturnim odnosima.

USPOMENA NA MIROSLAVA KRLEŽU

U auli Filozofskog fakulteta Masarykovog sveučilišta u Brnu priređena je večer sjećanja na stotu obljetnicu rođenja velikog prozaika, dramatičara, esejista i pjesnika Miroslava Krležu. Program je pripremio republički odbor Društva prijatelja južnih Slavena u suradnji s Akademijom J.A. Komenskog i Masarykovom radničkom akademijom iz Brna.

Prigodnom riječju, susret je otvorio g. Grigor Sukalovsky, a o životu i djelu Miroslava Krležu govorio je prof. Ivan Dorovsky. To je izlaganje bilo dopunjeno ilustracijama iz Krležinih pjesničkih djela u izvedbi Libuše Vanečkove i Mojmira Hegera, članova Kazališta braće Mrštík iz Brna.

U glazbenom nastavku ove večeri sudjelovali su Maria Vaniakova, Petra Kočova, Marcela Malkova i Petr Hala s katedre glazbenog odgoja Pedagoškog fakulteta Masarykova sveučilišta u Brnu, izvodeći djela Dvoržaka, Smetane i Hale.

Posjetitelji ove kulturne priredbe su, osim lijepih dojmova, mogli ponijeti i brošuru "Dramatičar Miroslav Krležu", obujma pedeset stranica, koju je ove godine u vlastitoj nakladi objavio prof. Ivan Dorovsky uz pomoć Odbora za nevladine i manjinske odnose Ministarstva vanjskih poslova Češke republike.

ZABILJEŽILI SMO ZA VAS

OSNOVANO HRVATSKO - SLOVAČKO DRUŠTVO PRIJATELJSTVA

U Zagrebu je 28.05.1993. održana Osnivačka skupština Hrvatsko-slovačkoga društva prijateljstva. Tako je definitivno, na zadovoljstvo i češke i slovačke orijentacije, razriješena situacija glede razdvajanja nekadašnjeg Društva hrvatsko - češkoga i slovačkoga prijateljstva (osnovanog 22.02.1992.), a kao posljedica novonastalih prilika mirnog razlaza Češko - Slovačke federacije.

Za predsjednika Društva izabran je prof. dr. Ante Vukasović, dopredsjednici su dr. Zvonimir Kotarac i Zrinka Stričević, a tajnik Zlatko Jevak. Sjedište Društva je u Zagrebu, u prostorijama Češke besede.

Želimo puno uspjeha u radu!

DR. IGOR FURDIK NAPUSTIO ZAGREB

Kako saznajemo, nekadašnji Generalni konzul ČSFR u Zagrebu, otpravnik poslova Veleposlanstva ČSFR u Zagrebu i otpravnik poslova Veleposlanstva Republike Slovačke u Zagrebu, dr. Igor Furdik otišao je na novu dužnost.

Nažalost, izostala je prilika da se osobno oprostimo od dr. Furdika i zahvalimo za potporu našem Društvu od osnivanja do časa razdvajanja. Naime, dr. Furdik je bio uzvanik na osnivačkoj skupštini Društva hrvatsko - češkoga i slovačkoga prijateljstva i redovito pratio naše javne aktivnosti. Brojne susrete s njime pamtimo po srdačnosti, konstruktivnosti i prijateljskom razumijevanju. Želimo mu mnogo uspjeha u osobnom životu, kao i u radu!

IZLOŽBA JOSIPA ZEMANA

17.08.1993.g. u Demo Centru suvremene računalske opreme, tvrtke Mladost d.d., a u povodu otvaranja novog prostora u Zagrebu, održana je videoprojeksija "Skulpture u pokretu" kipara i dizajnera Josipa Zemana. Naizgled nespojiva sveza gospodarskih, tehničkih i umjetničkih postignuća, pokazala se uspješnom, što dokazuje potrebu uske suradnje gospodarstvenika i umjetnika u cilju promicanja duhovnih vrijednosti. Josip Zeman rođen je 3. svibnja 1927. u Palešniku kod Garešnice. Djetinjstvo i ranu mladost proveo je u Hercegovcu i Bjelovaru, a diplomiravši na kiparskom odjelu ŠPU u Zagrebu, živi i djeluje u Zagrebu kao profesionalni umjetnik. Održao je dvanaest samostalnih izložbi i tri videografoskopske projekcije, sudjelovao na brojnim izložbama u zemlji (oko 200 nastupa), a zapaženi su i nastupi na međunarodnim žiriranim izložbama u Monte Carlu, Japanu i u Parizu. Član je našeg Društva od njegova osnutka.

PIF - MEĐUNARODNI FESTIVAL KAZALIŠTA LUTAKA

U Zagrebu je krajem kolovoza održan 26. PIF, a otvoren je predstavom "Princeza na zrnju graška" u izvedbi kazališta "Minor" iz Praga. Na festivalu je sudjelovalo i kazalište "Naivni divadlo" (Kazalište naive) iz Libereca. S oba gostujuća ansamba susreli smo se na zajedničkom druženju u prostorijama Češke besede.

MEĐUNARODNI ZAGREBAČKI VELESAJAM

Od 13. do 19. rujna održan je ovogodišnji jesenski Velesajam, na kojem su sudjelovali i gospodarstvenici iz Republike Češke. Posjetili smo njihove izložbene prostore, a predstavnici naše Gospodarske sekcije sastali su se s njima, na sastanku upriličenom u suradnji s Češkom besedom. Tom su prigodom razmijenjena mišljenja i iskustva o gospodarskim pitanjima. Sponzor susreta bila je tvrtka "Dr.Kotarac, d.o.o."

ANKETA

JESMO LI DOVOLJNO OBAVIJEŠTENI ?

Među sudionicima prvog, probnog tečaja češkog jezika, kojega smo organizirali ove godine, provedena je i kratka anketa, a za ovu prigodu odabrali smo odgovore na pitanje:

Držite li da u RH ima dovoljno informacija o Češkoj Republici?

L.G. - Definitivno, nismo dovoljno informirani, možda je zbog ratne situacije sve drugo u drugom planu, ali da bi novine kao što je Jednota trebale biti i na hrvatskom jeziku, emisije na radiju u kojima bi se govorilo o zanimljivostima u Češkoj i slušale češke pjesme, to je sigurno.

M.B. - Mislim da su ljudi u Hrvatskoj dovoljno informirani o Češkoj u nekim globalnim stvarima, kao aktualna politika ili gospodarstvo, ali da za neka kulturna događanja u Češkoj nema dovoljno zanimanja u hrvatskim medijima. Ako se zna da su nekada ove dvije zemlje veoma tijesno surađivale na tom planu,

mislim da ne postoji razlog da to i danas ne čine. Stoga bi se obje strane trebale potruditi i potaknuti nešto kao razmjenu studenata, organizirati posjete književnika, filmskih radnika itd. Na taj način bi se prosječan građanin Hrvatske intenzivnije informirao i na neposredan način učestvovao u svemu.

I.M. - Ne. Sve što 90 % ljudi u Hrvatskoj zna o Češkoj Republici svodi se na a) pivo, b) reklame za ČSA.

G.M. - Mislim da ne. Naši ljudi Češku i Čehe vide na neki svoj način, prilično jednostrano i na osnovu nekih predrasuda. Prije svega mislim da je to zbog određene kulturne blokade (jako je malo čeških knjiga u nas prevedeno, a i filmova) i zbog određene averzije prema zemljama bivšeg istočnog bloka. Stoga mislim da je potrebno više informacija.

K.B. - Ne, uopće nema dosta informacija o Češkoj. Ja prije upisa nisam imala pojma o njoj, samo nešto minimalno još iz zemljopisa i povijesti u školi. I mislim da bi trebalo biti puno više informacija, jer to nam je ipak skoro pa susjedna zemlja i to slavenska, srodna po mnogo čemu i sigurno bismo trebali znati puno više o njoj.

V.G. - U Hrvatskoj nema dosta informacija o Češkoj. O Češkoj starijoj povijesti znamo malo, a o novijoj saznajemo tek nakon demokratskih promjena u Češkoj, i to samo ako nas toliko zanima. Znam da još ima ljudi koji ne znaju da se bivša Čehoslovačka raspala, a većina onih koji to znaju, ne znaju zašto se raspala i otkuda sad dvije "nove" države. Mislim da je situacija zapravo ista kao i sa informacijama o Hrvatskoj u svijetu. Malo se zna o prošlosti, pa je teško pratiti sadašnjost. Mnogi zbog toga odustanu od prihvaćanja onih informacija koje imamo i dobivamo.

I.S. - Smatram da informacije o Češkoj ni u kom slučaju nisu dostatne. Naime, vrlo je teško, bilo na TV, radiju ili novinama, čuti bilo što o Češkoj. Kada me netko upita što studiram, a ja odgovorim da je to češki - uvijek, ama baš uvijek, slijedi - Isuse Bože, Češki! Od kuda ti to? Tu se ne radi o nekakvoj odbojnosti prema samoj Češkoj ili Česima, već totalna neinformiranost.

A.K. - Mislim da gotovo svatko zna koji je glavni grad Češke, Slovačke, no isto tako da malo ljudi zna nešto više o toj zemlji, osim da je bila komunistička i da je Prag prekrasan grad. Ljudi čak ne znaju koliko smo bili povezani sa Češkom tokom povijesti. Mislim da to ne znaju zato jer se to u medijima, pa i u školama vrlo malo spominje. Ali mislim da je takva situacija i s većinom ostalih zemalja. Ipak, znamo nešto o Češkoj.

V.B. - Mislim da u Hrvatskoj obavještavaju dovoljno o prilikama u Češkoj i Slovačkoj, ali je teško doći u dodir sa češkim jezikom koji se ne predaje u školama za strane jezike, ne prikazuje se dovoljno filmova na češkom, a knjige se mogu naći samo u knjižnici Češke besede i nešto malo na Filozofskom fakultetu.

I.Z. - U situaciji u kakvoj jesmo, možemo nedostatak informacija o drugim zemljama, pa tako i o Češkoj smatrati normalnim - odnosno, normalno je da smo okrenuti samima sebi, strašnim slikama svakodnevno na televiziji, u novinama, natpisima **TRAŽI SE** i sl. Normalan, prosječan čovjek, u svakom slučaju nije dovoljno informiran o drugim zemljama, ali su informacije dostupne, treba samo posegnuti. Ipak, smatram greškom činjenicu da smo u školi malo čuli o našoj povezanosti s Češkom, o našim književnicima koji su se u Pragu školovali - sve je ostalo na razini šturih informacija. Greška. A držim

da je to vrlo zanimljivo.

J.P. - Općenito nisam zadovoljna informacijama koje dobivamo o Češkoj, mislim da su šture i nedovoljne. Malo je filmova, malo dokumentarnih emisija, putopisa ili slično. Vjerujem da bi bilo interesantno i gostovanje kakvog kazališta, možda kojeg muzičara i sl. Mislim da bi Češka beseda u Zagrebu mogla više poraditi na tome.

OBLJETNICE

Započevši rad na prikupljanju podataka za izradu baze podataka o hrvatsko - češkim vezama, već smo se u prošleme broju naših "Susreta" prisjetili 100. obljetnice rođenja kipara Vojte Braniša i arhitekta Ivana Zemljaka. U ovome broju podsjećamo i na:

- 90. obljetnicu rođenja dr. Josipa Vrane
- 100. obljetnicu rođenja Ivana Mirkovića
- 105. obljetnicu rođenja Krste Odaka
- 110. obljetnicu rođenja Frana Lhotke

JOSIP VRANA

Josip Vrana, doktor filoloških znanosti, jedan od osnivača studija bohemistike na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, rođen je 25.2.1903. u Letičanima (Bjelovar), a umro u Zagrebu 07.11.1991. Školovao se u Bjelovaru i Zagrebu. Nakon završene klasične gimnazije, u Zagrebu je završio i Studij slavistike. Proveo je četiri semestra postiplomskog studija, odnosno specijalizacije, na Karlovu sveučilištu u Pragu. Od 1963. bio je predavač, a od 1966.g. viši predavač za slavensku filologiju i zapadnoslavenske jezike na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Radni vijek započeo je u Grubišnom Polju, nastavio u Gračacu, Bjelovaru, Zagrebu, Virovitici, Krapini, te napokon ponovno u Zagrebu, gdje je umirovljen 1970.g.

Od 1936. g. vodio je, kao lektor, nastavu češkog jezika (organiziranu od 1919.g.) na Sveučilištu u Zagrebu, te je radio na tome, i uspio, da se uključi i nekoliko kolegija iz književnosti. Tijekom 1945. i 1946. predavao je češki jezik kao pomoćni predmet na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, uz rad na gimnaziji, ali premještajem u Viroviticu i Krapinu, gdje poput mnogih hrvatskih intelektualaca čak nije niti imao status profesora, prekida rad na Fakultetu. Njegov započeti posao tu nastavlja prof. Ljudevit Jonke, a po povratku dr. Vrane u Zagreb (1955.) zajednički obavljaju kompletnu nastavu, uz povremenu asistenciju B. Škriteka.

Tek 1965.g. češki jezik s književnošću postao je drugi glavni (B) predmet studija, pa prof. Jonke i Vrana organiziraju studij bohemistike, uz pomoć suradnika iz Praga D. Karpatskog i Z. Kurzove. Josip Vrana je predavao fonetiku, morfologiju i sintaksu češkog jezika, te slavensku usporednu gramatiku sve do umirovljenja, pa su i današnji bohemisti na Katedri za zapadnoslavenske jezike i književnosti njegovi studenti.

Znanstvenim opusom obuhvatio je različite slavističke teme, uglavnom iz povijesti hrvatskoga jezika, te istraživanja starih glagoljskih i ćirilskih tekstova. Autor je i prvih dragocjenih udžbenika iz slavenske usporedne gramatike i češkoga jezika. Osim toga, bavio se i književnim stvaralaštvom, uglavnom pripovjedačkom prozom.

(Prema podacima dr. Dubravke - Dorotić Sesar)

IVAN MIRKOVIĆ

Ivan Mirković, slikar i kipar, rođen je u Pagu 17.10.1893., a umro u Splitu. Prema šturim podacima Enciklopedije likovne umjetnosti (Zagreb, 1964.), Akademiju likovnih umjetnosti polazio je u Pragu, učeći kod Vlahe Bukovca i Otokara Španiela. Najčešće je obrađivao

ribarske motive i dalmatinski krajolik, a bavio se i karikaturom. U razdoblju 1917. - 1959. priredio je u Splitu jedanaest samostalnih izložbi slika, plastike i karikature; sudjelovao na skupnim izložbama u zemlji i inozemstvu; 1961. samostalno izlagao u Londonu. Izgradio je spomenike borcima NOB u Skoplju, Trogiru, Podgori, Sinju i Dugom Ratu.

Nije nam znano je li se znanstveni skup "Pag u prošlosti i sadašnjosti" nedavno održan u Pagu (21. - 23.10.1993., prema objavi "Večernjeg lista" od 16.10.1993.), pozabavio likom i djelom ovoga Pažanina. Nadamo se da stota obljetnica njegova rođenja nije promakla nezamjećeno, jer je njegovo djelo itekako prisutno u gradu Pagu. Isto tako, ne znamo je li ostvarena Mirkovićeva želja da njegova rodna kuća bude pretvorena u galeriju. Svojedobno, za njegova života, nije bilo financijskih sredstava za ostvarenje te zamisli.

Nadamo se da ćemo potpuniju informaciju dobiti kao odgovor na naš upit odaslan u Pag.

FRAN LHOTKA

Rođen je 25. 12. 1883. godine u mjestu Mlada Vožice, okrug Tabor, u Češkoj. Svoja prva saznanja o glazbi stječe u mjestu rođenja učeći violinu, a potom se upisuje na Konzervatorij u Pragu gdje studira rog i kompoziciju. Jedno vrijeme profesor kompozicije mu je znameniti češki skladatelj Antonin Dvorak. Diplomirao je na oba odjela 1905. godine, te nakon odsluženja vojnog roka od tri godine odlazi za nastavnika muzičke škole u Jekaterinoslavu Rusiji (Dnjepropetrovsk u SSSR-u). Za posjeta roditeljima u Pragu, po završetku školske godine angažiran je kao prvi kornist i korepetitor zagrebačke opere, te 1909. godine dolazi u Zagreb gdje ostaje do kraja života. Ovdje djeluje kao glazbeni

pedagog, dirigent, skladatelj, dirigent amaterskog pjevačkog društva "ŽLisinski", član ravnateljstva Hrvatskog glazbenog zavoda i predsjednik Saveza muzičkih udruženja Hrvatske. Dobitnik je Nagrade Češke Akademije znanosti i umjetnosti 1912. godine za komorno djelo "Kvartet g-moll", Muzičke nagrade Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti 1931. godine za komorno djelo "Dvije hrvatske rapsodije" (Sljepačka i Žetelачka). Dakako, poznat u svjetskim razmjerima postaje baletom "Đavo u selu". Umro je u Zagrebu 26.1.1962. godine. (Vlatka Banek: Fran Lhotka, Zagreb, 1987.)

KRSTO ODAK

Rođen je 20.03.1888. godine u Siveriću kraj Drniša. Osmi od devetero djece skromne rudarske obitelji, osnovno obrazovanje dobiva u rodnom Siveriću, a potom odlazi u franjevačku gimnaziju u Sinj. Ondje dobiva i prvu poduku u harmoniji od učitelja glazbe Ivana Ocvirka.

U Šibeniku, gradu kojem je veliki kipar i graditelj Juraj Dalmatinac ostavio dio svog umijeća, Odak uz studij teologije uči harmoniju, kontrapunkt i violinu kod Matijaša Melichara. Glazbeno i teološko obrazovanje okončava u Muenchenu (1912-1913), a nakon izlaska iz franjevačkog reda od 1919-1922 studira kompoziciju u Pragu u Majstorskoj školi češkog skladatelja Vitezslava Novaka. Diplomskim radom, Sonatom za violinu i klavir op.1 u b-molu, postigao je zanačajan uspjeh u inozemstvu. Sljedeće životno razdoblje obilježeno je radom na Muzičkoj akademiji u Zagrebu kao pedagoga, te plodnom skladateljskom djelatnošću.

Umro je u Zagrebu 04.11.1965. godine. (Katarina Livljanić: Krsto Odak, Zagreb, 1988)

IZLOG KNJIGA

PREHLED

kulturnih, literarnih a školnih otazek, XIV., Daruvar 1993.

Izdavač: Novinsko izdavačka ustanova "Jednota" Daruvar

U broširanom, dvojezičnom izdanju na 104 stranice, sadržana su izlaganja s okruglog stola "Život Čechu v Chorvatsku" (Život Čeha u Hrvatskoj), kojega je organizirao Savez Čeha u RH 22. studenoga 1992.g.:

Prof. Anna Vodvarkova - Demografska situacija područja općine Daruvar od prvog popisa do 1991. g. (Kratka demografija Čeha u RH do 1991.g.)
Ing. Siniša Njegovan Starek - Ratna zbivanja na daruvarskom i pakračkom području 1991. i 1992.g.
Prof. Vaclav Herout - Valečne udalosti na Hrubečnopolsku v letech 1991 - 1992 (Ratna zbivanja u općini Grubišno Polje 1991-1992.g.)

Prof. Josef Matušek - Češke školy v Chorvatsku (1922 - 1941) (Češke škole u Hrvatskoj 1922-1941)

Otokar Kolouch - Česke školství v Chorvatsku po II. svetove valce (Češko školstvo u Hrvatskoj poslije II. svjetskog rata)

PhDr. Silvie Sittova - Etnografska istraživanja Čeha u Hrvatskoj.

Radi se o zanimljivom i informativnom pregledu, dobrodošlom izvoru podataka o stanju češke manjine u Hrvatskoj. Posebice su zanimljivi prilozi o ratnim zbivanjima na daruvarskom, pakračkom i grubišnopoljskom području, koji svjedoče i pojašnjavaju tijek ratnih zbivanja, odnos Čeha spram događaja, kao i njihovo sudjelovanje u obrani domovine. Tu su i, za sada, nepotpuni podaci o žrtvama i štetama, a oni će pripomoći da se u Hrvatskoj cjelovitije sagledaju svi segmenti ratnih posljedica, dakle, i u dijelu koji se odnosi na češku

manjinu, te da se ratno zlo ne zaboravi. Pjesnik reče:

Šjedi starac mnogo pamti,
Mnogo s njime u grob pada,
Ali narod ona mjesta
Pokazuje još i sada.

(Karel Jaromir Erben: Blago
Prijevod: D. Boranić)

Alain Finkelkraut:
KAKO SE TO MOŽE BITI HRVAT
Izdavač: CERES, Zagreb, 1992.

U prijevodu Saše Sirovec i Višnje Machiedo, upoznajemo promišljanja Alaina Finkelkrauta, istaknutog francuskog filozofa i politologa (profesor Politehničke škole u Parizu, urednik radio - emisija na France - culture, direktor časopisa Europski glasnik, dobitnik mnogih europskih nagrada za esej) o europskoj stvarnosti, raspadu Jugoslavije, ratu u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini. Autor se pokazao vrsnim poznavateljem prilika u Srednjoj Europi, što vjerojatno treba zahvaliti njegovom poljsko - židovskom podrijetlu. Kao suvremeni, angažirani europski intelektualac prepoznao je uzroke i posljedice tzv. jugoslavenske krize, jasno razlučio agresora i žrtvu, te osudio inertnost, čak i indiferentnost Europe spram zbivanja na njenome tlu.

Skrećemo pozornost na činjenicu da autor u više navrata, u kontekstu globalnih europskih prilika, posebice srednjeeuropskih, vuče paralele između zbivanja u i oko Čehoslovačke između dva rata i novijih zbivanja u i oko Hrvatske. Nedvosmisleno ukazuje na pogrešku Europe 1938.g., kada je izostala nužna, snažnija reakcija glede zaštite Čehoslovačke i na ponavljanje iste pogreške 1991.g. glede zaštite Hrvatske. On negira razlikovanje u

pravima velikih i malih naroda, čak štoviše osuđuje ignoranciju velikih spram malih. Za njega postoji Europa. Odričući joj pravo na istu pogrešku s nužno kobnim posljedicama, a primjer je rat u Bosni i Hercegovini, Finkelkraut poistovjećuje sebe - Europejca s Hrvatima u interesu Europe.

Na kraju, ilustracije radi evo jednog citata:

Dok su u središtu Maastrichta Dvanaestorica raspravljala o budućnosti Europe, Hrvatima je dopušteno okupljanje na stadionu izvan grada. "Ave Europa, morituri te salutant!" - govorili su Hrvati. "Ecu!" - vraćala im se jeka.

C. Michael McAdams:
HRVATSKA - MIT I ISTINA

Izdavač: Hrvatska sveučilišna naklada, Zagreb, 1993.

U prijevodu Mirjane Turudić približeno nam je jednostavno i razumljivo pisano štivo američkog povjesničara škotsko - židovskog podrijetla (direktora regionalnog centra Sveučilišta San Francisco u kalifornijskom glavnom gradu Sacramento), vrsnog poznavatelja hrvatske povijesti.

U predgovoru autor objašnjava cilj, a to je "da suočim s istinom neke od najvećih mitova što se u tisku na engleskom jeziku pronose o Hrvatskoj." McAdams se usredotočio na 12 mitova, izmišljotina, koje sustavno suočava s istinom i argumentirano dokazuje njihovu nevjerodostojnost. Znamo li rasprostranjenost engleskog jezičnog područja, možemo pretpostaviti koliko je značenje ove knjige za Hrvatsku, tim više imamo li na umu da se raskrinkavaju tvrdnje poput onih da je Hrvatska tražila ulazak u Jugoslaviju, da su ustaše ubile kralja Aleksandra, da su svi Hrvati tijekom II. svjetskog rata bili ustaše a Srbi saveznici, da je hrvatski grb fašistički simbol, da nije bilo odmazda protiv Hrvata nakon II. svjetskog rata itd.

Kako su i brojni Hrvati u poslijeratnom razdoblju (u Jugoslaviji) bili zakinuti za određena povijesna saznanja, to je razumljivo da iz pera nezavisnog autora sada i sami mogu crpiti odgovore na zanimljiva pitanja.

McAdams nudi jednostavan put k istini - pročitati knjigu.

NAŠA ISTRAŽIVANJA

Na zamolbu Društva "Tramuntana" s otoka Cresa, započeli smo istraživački rad na rasvjetljavanju života i djela ANDRIJE IVANA BORTULINA.

Hrvatski biografski leksikon ga spominje kao etnografa i prevoditelja, rođenog 1.9.1876. u Belom na otoku Cresu, a umrlag 4.4.1917. u Pragu.

Do sada smo uspjeli utvrditi da je studirao pravo u Zagrebu (upisao 1903.g.), da je objavljivao u Zagrebu (Prosvjeta, Narodne novine) prijevode s talijanskog, bilježio narodni život i običaje svoga rodnoga kraja (objavljeno u Zborniku za narodni život i običaje Južnih Slavena), a pronašli smo i jedno njegovo pismo. Nažalost, do sada nam nije uspjelo rasvijetliti njegov život u Pragu, gdje je, prema podacima s kojima raspolažemo prevodio na češki djela hrvatskih pisaca (objavljeno u Narodni politika, Český svet, Ilustrovaný listy i dr.).

Isto tako nismo uspjeli pronaći niti jednu njegovu fotografiju.

Prema nekrologu objavljenom 1917. g. u "Hrvatskom listu" (Pula) objavljivao je i u "Topićevom zborniku". Kako takva edicija nije postojala u Hrvatskoj toga doba, najvjerojatnije se radi o jednoj od edicija nakladnika Topića u Češkoj. Svaka informacija i pomoć nam je dobrodošla.

Posebno molimo mlade, sklone istraživanju, da nam se priključe. Željeli bismo prikupiti sve Bortulinove prijevode i članke, što podrazumijeva tihi rad u biblioteci.

IZ STARIH NOVINA

Pozdrav češkom "Sokolu"
o svesokolskom sletu u Pragu g. 1907.

Zakliknula Sokolka je vila
Amo s južnih hrvatskih nam strana: -
Gromko ori sletovka se mila,
A u oči radosnoga dana ...
Opet brat će ogriliti brata,
Opet naša istupit će snaga:
Brat će Slaven obujmit Hrvata,
Da sataru pakao i vragal -

Zdravo! zdravo! orit će se svuda
Od Adrije do Vitave hladne, -
Bit će sjaja bit će čuda -
Sestrice kad zagle se jadne ...
Šva će braća - hiljade na broju -
Ko narodna podići se sila,
Šprema vazda u najtežem boju
Branit dom i pobratima mila. -

Visoko će poletjet naš Šoko -
Švoja silna raširiti krila:
Jakom snagom, a uz bistro oko,
Dokazat će desnica se čital ...
Zato vile podcikuju mlade,
Šlažu pjesmu krilaticu nama,
Punu žara, punu sladke nade,
Punu bratskog od ljubavi plamal ... -

Zdravo, braćo, "Sokolí" vi smjeli,
Jakom snagom, što širite krila,
Danas divi svijet se vama čielí,
Donajviše domaja nam milal -
Zdravo vilo, čeških iz planina,
Što dozivaš miloga si bratal
Pozdravlja Te - naša domovina,
Šokolova - gnjezdo od Hrvata !!

Napisao: Stj. Širola

Objavljeno: Prosvjeta br. 10/1907.g., str. 326, Zagreb

IN MEMORIAM

DRAGAN MILIVOJEVIĆ

Dragan Milivojević, prvak Drame Hrvatskog narodnog kazališta u Zagrebu, umro je 22.10.1993. godine, ostavivši za sobom brojna istaknuta ostvarenja. Više od 30 godina bio je vezan za matičnu kuću HNK, iako se s uspjehom ogledao i na filmu i TV.

Rođen je 1938. u Podgorici, gimnaziju i Akademiju za kazališnu umjetnost završio je u Zagrebu, te je od 1962. član HNK. Uspješno je interpretirao uloge junaka najrazličitijih tipova i karaktera. Zaokupljalo ga je i pjesništvo, te je objavio dvije zbirke vlastitih pjesama. Bio je i sudionikom osnivačke skupštine našega Društva, te je u njenom umjetničkom prilogu pročitao nekoliko pjesama čeških autora.

OBAVIJEŠTI

ČLANARINA

Odlukom Predsjedništva, članarina za razdoblje srpanj - prosinac '93 iznosi ukupno 5 000 HRD. S obzirom na to da je članarina za prvo polugodište iznosila 3 000 HRD, to je ukupna godišnja članarina 8 000 HRD. Đaci, studenti, umirovljenici i nezaposleni imaju popust 50 %. Plaćanje svakog prvog utorka u mjesecu, u prostorijama Društva od 18-19 sati ili na žiro račun 30102-678-83840.

Molimo da uplatom članarine pomognete ostvarivanje zajedničkih ciljeva i djelovanje Društva.

SASTANCI

Sjednice Predsjedništva održavaju se redovito svakog prvog utorka u mjesecu s početkom u 18,30 sati, u prostorijama Češke besede, Dolac 1/II. To znači da će se Predsjedništvo sastati:

Prosinač - 07.12.1993.
Siječanj - 04.01.1994.
Veljača - 01.02.1994.
Ožujak - 01.03.1994.

Pozivamo zainteresirane članove Društva da prisustvuju sjednicama Predsjedništva. Očekujemo više inicijative članova za pokretanje najrazličitijih oblika djelatnosti.

GODIŠNJA SKUPŠTINA

Redovna godišnja skupština Društva održat će se, kako predviđamo, 27.02.1994. godine.

PRIPREMAMO:

Veče posvećeno Jaroslavu Hašku, 10.12.1993. u Bjelovaru - Češka Obec.

Tečaj češkog jezika

Informaciju o XII. Sokolskom sletu koji će se održati u Pragu 6. i 7. srpnja 1994. godine.

Obilježavanje 65. obljetnice smrti Stjepana Radića i 100. obljetnice njegovog dolaska na studij u Prag.

Obilježavanje 55. obljetnice smrti Karela Čapeka.

CESTOVNÍ KANCELÁŘ
KLICOV
CZECH REPUBLIC

PRAG - ZAGREB
pol. PRAHA, Florenc petak 18.00
dol. ZAGREB, Aut. kol. subota 06.30

pol. ZAGREB, Aut. kol. nedjelja 18.30
dol. PRAHA, Florenc ponedjelj. 07.45

NOVI ČLANOVI DRUŠTVA

Tijekom ove godine, na temelju ispunjenih pristupnica, Predsjedništvo je odlučilo o prijemu 16 novih članova Društva, a to su:

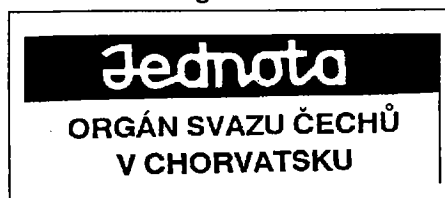
Leonora Janota,
ravnateljica Češke osnovne škole J.A.
Komenski, iz Daruvara
Libuše Stranjik,
novinarka Jednote, iz Daruvara
Vera Streitenberger iz Osijeka
Andrija Prug,
dipl.ing. elektronike, iz Splita
Marijan Perić,
dr. veterine u mirovini, iz Zagreba
Vladimir Tadej,
filmski redatelj, iz Zagreba
Vlado Bojkić,
novinar u mirovini, iz Zagreba
Dubravko Dosegović,
prof. - prevoditelj, iz Zagreba
Mladen Bjažić,
književnik, iz Zagreba
Albert Štiglić,
slobodni glazb. umjetnik, iz Zagreba
Barbara Kalenić,
učenica, iz Zagreba
Renata Pandža,
student, iz Zagreba
Saša Paparella,
student, iz Zagreba
Miroslav Pavičević,
student, iz Zagreba
Irena Sinovčić,
student, iz Zagreba
Đuro Škrgeta,
student, iz Zagreba.

POZIV

Uredništvo "Susreta" poziva sve članove Društva da dostave svoje priloge, kako bi i sljedeći broj bio sadržajno bogat.

Otvoreni smo spram svih primjedbi i prijedloga, te očekujemo punu suradnju.

Pišite o temama koje vas zanimaju. Prenesite vlastita iskustva i saznanja. Jednostavno, budite aktivnim članom Hrvatsko-češkoga društva.

ŠALJIVI KUTIĆ

- Konobar, pogledajte molim, kakvu ste mi to piletinu donijeli, sama kost i koža!
- Zar ste htjeli i perje ?

- Paní Košíková, co váš manžel dělá na poště?
- Razitkuje dopisy.
- To je ale strašné jednotvárná práce, že?
- Ale kdepak! Prece denné méní datum!

Izdavač: Hrvatsko-češko društvo,
Sekcija za informiranje
Zagreb, Dolac 1/II

Uredili:
Vlatka Banek i Božidar Grubišić

Priprema i grafička obrada:
Vlatka Banek